

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές

Ενότητα 5: Αξιολόγηση των Αναπτυξιακών Γλωσσικών Διαταραχών-2

Ευγενία Τόκη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα Λογοθεραπείας

Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές

Ενότητα 5: Αξιολόγηση των Αναπτυξιακών Γλωσσικών Διαταραχών-2.

Ευγενία Τόκη

Επίκουρη Καθηγήτρια

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Κατανόηση της μεθοδολογίας και του τρόπου αξιολόγησης των αναπτυξιακών γλωσσικών διαταραχών (ΑΓΔ).
- Αναφορά στην ανταποκρισιμότητα σε θεραπευτικές τεχνικές και στην σχετιζόμενη με αυτήν ορολογία.

Περιεχόμενα ενότητας

- Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ
- Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ
- Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (1 από 23)

- Η κατανόηση της προσωρινής δυναμικής στην επεξεργασία προτάσεων από «γλωσσικά ικανούς» ενηλίκους έχει διερευνηθεί αρκετά χρόνια πριν με τρέχουσες μετρήσεις, όπως ο χρόνος ανάγνωσης (Rayner, 1998).
- Μικρός αριθμός μελετών έχει χρησιμοποιήσει άλλες «τρέχουσες» μεθόδους για τη διερεύνηση της γλωσσικής επεξεργασίας σε παιδιά με γλωσσικά ελλείμματα (Montgomery, 2000, 2006; Nation & Snowling, 1998, 1999; Tyler & Marslen-Wilson, 1981).

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (2 από 23)

- Αυτό βασίζεται σε ερευνητική μελέτη που περιγράφηκε αρχικά από τον Cooper (1974) και εισήχθη στην ψυχογλωσσολογική κοινότητα από τους Tanenhaus, Spivey-Knowlton, Eberhard και Sedivy (1995).
- Η λεπτομερής ανασκόπηση ξεπερνάει τους στόχους του κεφαλαίου αυτού, αλλά οι αναγνώστες που ενδιαφέρονται παραπέμπονται στους Henderson και Ferreira (2004) για ενδελεχή μελέτη και συζήτηση των θεμάτων, των θεωριών και των μεθόδων.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (3 από 23)

- Οι Allorpena, Magnuson και Tanenhaus (1998) ζήτησαν από τους συμμετέχοντες σε πείραμα να παρακολουθήσουν και να αλληλεπιδράσουν με σειρές αντικειμένων που παρουσιάζονταν στην οθόνη υπολογιστή.
- Στο μοντέλο cohort, για παράδειγμα (Marslen-Wilson, 1987), ο ήχος έναρξης μιας λέξης-στόχου ενεργοποιεί μια ομάδα άλλων λέξεων (την κοόρτη) που έχουν ίδιο ήχο έναρξης και επομένως αποτελούν πιθανούς ανταγωνιστές για την αναγνώριση της λέξης-στόχου.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (4 από 23)

- Αυτό υποδηλώνει ότι οι ακροατές δεν λαμβάνουν υπόψη τους μόνο τους ήχους έναρξης των λέξεων, αλλά, αντίθετα, κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας της ομιλίας θα εμφανιστούν πολλαπλές ενεργοποιήσεις προς πολλές λέξεις, σύμφωνα με τα μοντέλα διαρκούς χαρτογράφησης (McClelland & Elman, 1986).

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (5 από 23)

- Η κατάλληλη ερμηνεία των δεδομένων αυτών για τα μοντέλα λεξιλογικής πρόσβασης συνεχίζει να αποτελεί πεδίο διχογνωμίας, με ολοένα και περισσότερα ευρήματα από σχετικά πειράματα να εμπλουτίζουν τη γνώση μας στον συγκεκριμένο τομέα (Dahan & Gaskell, 2007; Dahan, Magnuson, Tanenhaus & Hogan, 2001).
- Η μελέτη των Allopenna, et al. (1998) εστίασε στον τρόπο που οι ακροατές χρησιμοποιούν φωνολογικές πληροφορίες στην ομιλία για να αναγνωρίσουν λέξεις.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (6 από 23)

- Οι Yee και Sedivy (2006) ζήτησαν από συμμετέχοντες να κοιτάξουν οπτικές διατάξεις σε μια οθόνη υπολογιστή, οι οποίες απεικόνιζαν τέσσερα αντικείμενα. Ταυτόχρονα, άκουγαν το όνομα ενός από τα αντικείμενα, ενώ τους είχε δοθεί η οδηγία να δείξουν στην οθόνη το αντικείμενο που ονομαζόταν. Για παράδειγμα, οι συμμετέχοντες άκουγαν τη λέξη lock [κλειδαριά], ενώ έβλεπαν ένα σύνολο αντικειμένων το οποίο περιελάμβανε την εικόνα μιας κλειδαριάς (lock), ενός κλειδιού (key), ενός ελαφιού (deer) και ενός μήλου (apple).

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (7 από 23)

- Οι Altmann και Kamide (1999) διαπίστωσαν ότι οι ακροατές είναι πολύ ευαίσθητοι σε πληροφορίες που περιέχονται σε ρήματα, οι οποίες και χρησιμοποιούνται για να καθοδηγήσουν τη συνέχεια της γλωσσικής επεξεργασίας.
- Σε ένα άλλο σχετικό πείραμα, οι Kamide, Altmann και Haywood (2003) έδειξαν ότι οι ακροατές συνδυάζουν πληροφορίες από το ρήμα και το υποκείμενο μιας πρότασης για να προβλέψουν το πιθανό αντικείμενο.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (8 από 23)

- Σύμφωνα με την προσέγγιση «η σύνταξη πρώτα» (syntax first) (Frazier & Clifton, 1996), οι ακροατές έχουν υποθέσεις που τους οδηγούν αρχικά να ερμηνεύουν προτάσεις έτσι ώστε να υπακούουν σε ορισμένες συντακτικές αρχές.
- Αν αυτό καταλήξει σε δυσνόητο αποτέλεσμα, τότε οι προτάσεις επαναξιολογούνται, λαμβάνοντας ίσως υπόψη λεξιλογικούς περιορισμούς ή περιορισμούς που σχετίζονται με το περικείμενο γλωσσικό πλαίσιο.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (9 από 23)

- Ενώ υπάρχουν μελέτες που υποστηρίζουν ότι η γνώση του πλαισίου αναφοράς μπορεί όντως να ανατρέψει τους συντακτικούς περιορισμούς (Altmann & Steedman, 1988), αυτό το είδος των ευρημάτων είναι περιορισμένο, καθώς οι πληροφορίες από το περιεχόμενο γλωσσικό πλαίσιο μπορούν να εισαχθούν μόνο μέσω γλωσσολογικών χειρισμών (δηλαδή, προηγούμενη αναφορά σχετικά με την παρουσία δύο μήλων).

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (10 από 23)

- Οι Spivey et al. (2002) χρησιμοποίησαν το παράδειγμα του οπτικού κόσμου για να εξετάσουν κατά πόσο η ευαισθησία σε μη γλωσσικά ενδεικτικά στοιχεία (π.χ. παρουσία δύο μήλων στον οπτικό κόσμο) επηρεάζει την επεξεργασία προτάσεων που περιέχουν συντακτικές αμφισημίες.
- Οι Sedivy, et al. (1999) διερεύνησαν τον ρόλο του πλαισίου στην τρέχουσα σημασιολογική ερμηνεία προτάσεων που περιείχαν επίθετα μεγέθους για αντικείμενα τα οποία παρουσιάζονταν στην οθόνη του υπολογιστή (π.χ. ένα ψηλό ποτήρι κι ένα κοντό ποτήρι).

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (11 από 23)

- Παρόμοια, οι ακροατές γρήγορα ενσωματώνουν παραγλωσσικά ενδεικτικά στοιχεία στην τρέχουσα ερμηνεία. Για παράδειγμα, η προσωδία και ο τονισμός ενός ομιλητή επηρεάζουν βαθμιαία την ερμηνεία του λόγου από πλευράς του ακροατή (Snedeker & Trueswell, 2003; Weber, Grice & Crocker, 2006).

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (12 από 23)

- Υπάρχει μακρά ερευνητική παράδοση να συνάγονται οι γνωστικές και γλωσσικές δεξιότητες των παιδιών που βρίσκονται στο προλεκτικό στάδιο από τις κινήσεις των ματιών τους (Aslin, 2007).

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (13 από 23)

- Η προσέγγιση αυτή έδειξε ότι α) στο αναδυόμενο λεξιλόγιο των βρεφών εμφανίζονται κωδικοποιημένες ουσιαστικές φωνητικές και φωνολογικές λεπτομέρειες (Swingley, 2005; Swingley & Aslin, 2000), β) τα βρέφη και τα μικρά παιδιά μπορούν να αναγνωρίζουν λέξεις βάσει μερικών φωνολογικών πληροφοριών (Fernald, Swingley & Pinto, 2001) και γ) σε ηλικία 18 μηνών τα βρέφη αναγνωρίζουν πιο γρήγορα μια λέξη που παρουσιάζεται στο πλαίσιο μιας πρότασης, παρά μεμονωμένα (Fernald & Hurtado, 2006).

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (14 από 23)

- Διερευνώντας τον φωνολογικό τομέα, οι Desroches, Joanisse και Robertson (2006) χρησιμοποίησαν το παράδειγμα του οπτικού κόσμου για να ερευνήσουν θέματα λεξιλογικής πρόσβασης σε παιδιά τυπικής ανάπτυξης και σε παιδιά με Αναπτυξιακή Δυσλεξία. Αντίστοιχα με τα ευρήματα των Allopenna et al. (1998) που ανασκοπήθηκαν παραπάνω, οι Desroches et al. (2006) διαπίστωσαν ότι τα παιδιά, όπως οι ενήλικοι, χρειάζονταν περισσότερο χρόνο για να αναγνωρίσουν μια λέξη-στόχο.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (15 από 23)

- Στον σημασιολογικό τομέα, οι Nation, Marshall και Altmann (2003) χρησιμοποίησαν το παράδειγμα οπτικού κόσμου για να διερευνήσουν τις ατομικές διαφορές που παρουσιάζονται ως προς την ευαισθησία των παιδιών στη δομή της ρηματικής πρότασης. Όπως οι ενήλικοι που παρατήρησαν οι Altmann και Kamide (1999), τα παιδιά 10 ετών ήταν «ευαίσθητα» στη σημασιολογία των ρημάτων τόσο, ώστε προσήλυναν το βλέμμα τους πολύ γρηγορότερα προς ένα βρώσιμο αντικείμενο όταν άκουγαν μια πρόταση που περιελάμβανε το ρήμα *τρώω*, σε σύγκριση με ένα ουδέτερο ρήμα *κινώ* ή *επιλέγω*.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (16 από 23)

- Στην πρώτη δημοσιευμένη μελέτη για τη χρήση του παραδείγματος του οπτικού κόσμου στα παιδιά, οι Trueswell, et al. (1999) διερεύνησαν την επίλυση της συντακτικής αμφισημίας σε παιδιά τυπικής ανάπτυξης ηλικίας 5 ετών. Η μελέτη στηρίχθηκε στα ευρήματα των Spivey et al. (2002), σύμφωνα με τα οποία ο βαθμός προσοχής των ενηλίκων στο πλαίσιο (αριθμός μήλων στη σκηνή) συμβάλλει στην αποσαφήνιση προτάσεων, όπως η πρόταση «βάλε το μήλο στην πετσέτα μέσα στο κουτί» που ήδη αναφέρθηκε.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (17 από 23)

- Περαιτέρω μελέτες, που αναφέρουν οι Snedeker και Trueswell (2004), επιβεβαίωσαν αυτό το μοτίβο αποτελεσμάτων, με τα παιδιά 5 ετών να εστιάζουν περισσότερο την προσοχή τους σε ιδιάζουσες στο ρήμα σημασιολογικές πληροφορίες.
- Οι Nadig και Sedivy (2002) εξέτασαν κατά πόσο τα παιδιά ήταν «ευαίσθητα» στην οπτική προοπτική του ακροατή, όταν τον άκουγαν να δίνει μια οδηγία, και κατά πόσο η πληροφορία αυτή ήταν διαθέσιμη εκείνη τη στιγμή.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (18 από 23)

- Για τα παιδιά αυτά, έχει θεωρηθεί ότι διαταραχές σε κάποια ή σε όλα τα υποσυστήματα (φωνολογία, σημασιολογία και σύνταξη) που υποστηρίζουν τη γλώσσα οδηγούν σε δυσκολίες στην κατανόησή της (Bishop, 1997).
- Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι ένας μεγάλος αριθμός παιδιών που βρίσκονται στο φάσμα του Αυτισμού αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατανόηση της γλώσσας.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (19 από 23)

- Σε συμφωνία με το συγκεκριμένο συμπέρασμα, πολλές μελέτες έχουν δείξει ότι τα παιδιά που βρίσκονται στο φάσμα του Αυτισμού δεν λαμβάνουν υπόψη τους το περιεχόμενο πλαίσιο όταν επεξεργάζονται τη γλώσσα (Happe, 1997; Jolliffe & Baron-Cohen, 1999, 2000; Lopez & Leekam, 2003).

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (20 από 23)

- Σήμερα υπάρχουν ερευνητικά δεδομένα που δείχνουν ότι πολλά παιδιά στο φάσμα του Αυτισμού αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε ορισμένα ή σε όλα τα υποσυστήματα της γλώσσας, οι οποίες μοιάζουν πολύ με αυτές που συναντά κανείς σε παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή που δεν βρίσκονται στο φάσμα του Αυτισμού (Tager-Flusberg & Joseph, 2003).

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (21 από 23)

- Η Norbury (2004, 2005a, 2005b) σε μια σειρά μελετών της έχει διερευνήσει το ενδεχόμενο αυτό. Στις συγκεκριμένες μελέτες χρησιμοποίησε δύο ομάδες παιδιών που βρίσκονταν στο φάσμα του Αυτισμού: η μία ομάδα είχε τυπικές γλωσσικές δεξιότητες και η άλλη είχε συνακόλουθη γλωσσική διαταραχή. Στη μελέτη αυτή συμμετείχε, επίσης, μια ομάδα παιδιών που δεν ανήκαν στο φάσμα του Αυτισμού, αλλά είχαν Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, και μια ομάδα ελέγχου με παιδιά τυπικής ανάπτυξης.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (22 από 23)

- Χρησιμοποιώντας μια δοκιμασία για την αξιολόγηση μιας εικόνας, η Norbury (2005a) εξέτασε πόσο καλά τα παιδιά στις τέσσερις αυτές ομάδες μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν πληροφορίες του πλαισίου για να λύσουν λεξιλογικές αμφισημίες σε δύο διαφορετικές συνθήκες-έργα: η μία έλεγχε τη διευκόλυνση από το πλαίσιο, η άλλη τη συγκάλυψη του πλαισίου.

Μελέτη Οφθαλμοκίνησης & ΑΓΔ (23 από 23)

- Βασισμένοι στη μελέτη της Norbury (2005a), διερευνήσαμε τη γλωσσική επεξεργασία σε παιδιά στο φάσμα του Αυτισμού, τα οποία διέφεραν στις γλωσσικές δεξιότητες, καθώς και σε παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και σε μια ομάδα ελέγχου παιδιών τυπικής ανάπτυξης, χρησιμοποιώντας το παράδειγμα του οπτικού κόσμου (Brock, Norbury, Einav & Nation, 2007).

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (1 από 30)

- Η γλωσσική ανάπτυξη επηρεάζεται από άλλες πτυχές της ανάπτυξης, όπως τη γνωστική επάρκεια, τη κινητική και τη κοινωνική ανάπτυξη. Επίσης, επηρεάζεται από κλινικές καταστάσεις όπως η νοητική υστέρηση, οι διαταραχές ακοής, τα διάφορα γενετικά σύνδρομα και ο αυτισμός.
- Οι προσδοκίες για τη γλωσσική επίδοση αλλάζουν με το χρόνο. Αυτό που θεωρείται φυσιολογικό στην ηλικία του 1 έτους, μπορεί να μην είναι στην ηλικία των τριών.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (2 από 30)

- Ο Owens (2004) περιέγραψαν δύο προσεγγίσεις για την αξιολόγηση της γλώσσας: την ψυχομετρική προσέγγιση και την περιγραφική προσέγγιση. Η ψυχομετρική προσέγγιση είναι μια παραδοσιακή προσέγγιση γλωσσικής αξιολόγησης με έμφαση στην κατάταξη των ατόμων σύμφωνα με νόρμες. Η επίδοση συνοψίζεται χρησιμοποιώντας εκατοστιαίες βαθμίδες και τυπικές βαθμολογίες. Δίνεται έμφαση στη χρήση σταθμισμένων τεστ που στηρίζονται σε νόρμες.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (3 από 30)

- Η δεύτερη προσέγγιση, η περιγραφική, είναι μια αυθεντική μέθοδος αξιολόγησης που επικεντρώνεται στην περιγραφή συμπεριφορών και τη σύγκριση παρελθοντικών επιδόσεων με τρέχουσες επιδόσεις. Δίνεται έμφαση στα δείγματα αυθόρμητου λόγου και την παρατήρηση φυσικών περιεχομένων. Η γλώσσα αξιολογείται σε όλο τον πλούτο και την πολυπλοκότητά της.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (4 από 30)

- Μια εξελιγμένη προσέγγιση που συνδυάζει χαρακτηριστικά τόσο της ψυχομετρικής όσο και της περιγραφικής προσέγγισης είναι, επί του παρόντος, η πιο κατάλληλη προσέγγιση αξιολόγησης. Ο Owens (2004) προτείνει τέσσερα διαδοχικά στάδια αξιολόγησης. Η ανάλυση των ευρημάτων στο τέλος κάθε σταδίου καθορίζει το πού θα εστιάσει η αξιολόγηση του επόμενου σταδίου:

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (5 από 30)

1. Ερωτηματολόγιο ιστορικού και συνεντεύξεις φροντιστών
2. Παρατήρηση του ατόμου σε ένα ευρύ φάσμα φυσικών καταστάσεων
3. Άμεση εξέταση, περιλαμβάνοντας χρήση επίσημων, σταθμισμένων δοκιμασιών
4. Γλωσσικά δείγματα κατά την διάρκεια διαλόγου

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (6 από 30)

- Όταν ολοκληρώνετε μια γλωσσική αξιολόγηση, είναι σημαντικό να κατανοήσετε τα βασικά στοιχεία της γλώσσας. Οι 5 τομείς της γλώσσας καθορίζονται ως:
 - Σημασιολογία: αναφέρεται στο νόημα της γλώσσας
 - Συντακτικό: κανόνες που διέπουν την γραμματική συγκρότηση των γλωσσικών μονάδων
 - Μορφολογία: μονάδες που ενέχουν σημασία
 - Πραγματολογία: κοινωνικά χαρακτηριστικά της γλώσσας)
 - Φωνολογία: Αναφέρεται στους ήχους της ομιλίας,

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (7 από 30)

- Adolescent Language Screening Test (Morgan & Guilford, 1984)
- Bankson Language Test (BLT-2) (Bankson, 1990)
- Boehm Test of Basic Concepts (Boehm, 2001)
- Clinical Evaluation of Language Fundamentals (CELF-4) Screening Test (Semel, Wiig, & Secord, 2004)
- Denver Developmental Screening Test II (Frankenburg & Dodds, 1992)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (8 από 30)

- Fluharty Preschool Speech and Language Screening Test (Fluharty, 2000)
- Joliet 3 – Minute Prescool Speech and Language Screen (Kinzler, 1993)
- Joliet 3 – Minute Speech and Language Screen-Revised (Kinzler & Johnson, 1992)
- Kindergarten Language Screening Test (Gauthier & Madiso, 1998)
- Speech-Ease Screening Inventory (Speech-Ease, 1985)₃₉

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (9 από 30)

Πίνακας 1	Χαρακτηριστικά Κατευθυνόμενου Λόγου Παιδιού
Φωνή	«Τραγουδιστική» ποιότητα χαρακτηριζόμενη από μεγαλύτερο ύψος φωνής και εύρος επιτονισμού και εμφατικού στρες.
Ροή	Πιο αργός ρυθμός ομιλίας Βελτιωμένη ροή, σε σύγκριση με αυτή που καθοδηγείται από ενήλικα.
Σημασιολογία	Φτωχό λεξιλόγιο Συχνότερη χρήση ουσιαστικών που εκπροσωπούν συγκεκριμένες έννοιες/αντικείμενα Υψηλός βαθμός πλεονασμού και αλληλοεπικάλυψης

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (10 από 30)

Πίνακας 1	Χαρακτηριστικά Κατευθυνόμενου Λόγου Παιδιού (συνέχεια)
Συντακτικό	Πιο σύντομες εκφράσεις με απλοποιημένη σύνταξη
Φωνολογία	Υπερβάλλουσα αρθρωτική ακρίβεια
Πραγματολογία	Το πρόσωπο τοποθετείται εντός οπτικού πεδίου του παιδιού Τα θέματα σχετίζονται με το εδώ και το τώρα Αυξημένη χρήση χειρονομιών και εκφράσεων προσώπου Πιο συχνές και μεγαλύτερης διάρκειας παύσεις μεταξύ των εκφράσεων, σαν να δίνεται η ευκαιρία στο παιδί να απαντήσει

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (11 από 30)

- Όπως σε πολλές περιπτώσεις, ένα στα 10 παιδιά θα παρουσιάσει, ως ένα βαθμό, κάποιας μορφής γλωσσική διαταραχή, και αυτή η διαταραχή θα το ακολουθήσει μέχρι την σχολική ηλικία. Τα παιδιά με γλωσσικές διαταραχές θα έχουν επίσης προβλήματα με την ανάγνωση, την ορθογραφία, και άλλες σχολικές δραστηριότητες (McClellan & Snyder-McClellan, 1999).

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (12 από 30)

- Προγεννητικές συνθήκες που οδήγησαν σε τραυματισμό του εγκεφάλου
- Κατάχρηση ουσιών (αλκοόλ, ναρκωτικών, κλπ) από την μητέρα
- Χαμηλό βάρος γέννησης και προωρότητα
- Παρουσία κάποιου συνδρόμου
- Αισθητηριακές διαταραχές, κυρίως απώλεια ακοής
- Συχνή ή παρατεταμένη νοσηλεία σε νοσοκομείο (Hedge, 1996)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (13 από 30)

- Παραμέληση ή κακοποίηση
- Έλλειψη βλεμματικής επαφής
- Έλλειψη χαμόγελου
- Έλλειψη συνδυαστικής προσοχής
- Μειωμένη χρήση χειρονομιών
- Καθυστερημένο βάβισμα
- Πρώιμες φωνολογικές διαταραχές (Hedge, 1996)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (14 από 30)

- Όταν επιλέγουμε διαδικασίες αξιολόγησης για να προβούμε σε μία άμεση αξιολόγηση, σκεφτείτε το λεκτικό επίπεδο του παιδιού. Τα παιδιά που δεν έχουν λεκτική επικοινωνία αξιολογούνται από τα ακόλουθα:
 - Συμπεριφορά στο παιχνίδι ή Κατάλληλη χρήση αντικειμένων
 - Χρήση χειρονομιών ή Χρήση ήχων χωρίς νόημα ή Χρήση ήχων με κάποιο νόημα
 - Μη λεκτικές αποκρίσεις σε λεκτικά ερεθίσματα
 - Μίμηση λέξεων και Πιθανή σποραδική αυθόρμητη παραγωγή λέξεων και Πρόθεση για επικοινωνία

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (15 από 30)

- Όταν αξιολογείτε παιδιά με ελάχιστη ικανότητα παραγωγής προφορικού λόγου (αυτά που χρησιμοποιούν συνήθως μία λέξη τη φορά), αξιολογείστε όλες τις ικανότητές τους όπως αναφέρονται παραπάνω σε συνδυασμό με τα ακόλουθα:
 - Την κατονομασία αντικειμένων καθημερινής χρήσης
 - Την χρήση προσυντακτικών μέσων
 - Τη συμμετοχή σε αυτοματοποιημένες αλληλουχίες (μέτρημα, ημέρες της εβδομάδας)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (16 από 30)

- Την χρήση απλών φράσεων και γραμματικών μορφημάτων
- Το μέσο μήκος εκφωνήματος
- Την κατανόηση απλών λέξεων και προτάσεων
- Την απλή χρήση της πραγματολογίας
- Την συνδεδεμένη ομιλία (συνομιλία)
- Την αφηγηματική ικανότητα
- Την ικανότητα να κατανοεί το χιούμορ
- Την ανταπόκριση σε πολύπλοκες εντολές

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (17 από 30)

- Επίσης υπάρχουν πολλές κλίμακες αξιολόγησης για την αξιολόγηση παιδιών. Αυτές συμπεριλαμβάνουν:
 - Communication and Symbolic Behavior Scales Developmental Profile (Wetherby & Prizant, 2002)
 - Early Language Milestones Scale (Coplan, 1993)
 - Rossetti Infant – Toddler Language Scale (Rossetti, 2006)
 - Test of Early Language Development (TELD -3) (Hresko, Reid, & Hammill, 1999)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (18 από 30)

- Η αξιολόγηση της πρώιμης γνωστικής ανάπτυξης μπορεί να σας βοηθήσει να αξιολογήσετε τις γλωσσικές ικανότητες παιδιών σε προγλωσσικό στάδιο. Δημοσιευμένες κλίμακες είναι:
 - Assessment of Cognitive and Language Abilities Through Play (Westby, 1980)
 - Evaluation of Cognitive Behavior in Young nonverbal Children (Chappel & Johnson, 1976)
 - The Symbolic Play Test (Lowe & Costello, 1984)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (19 από 30)

- Η λήψη ενός γλωσσικού δείγματος αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι μιας πλήρους αξιολόγησης. Συγκεκριμένες διαδικασίες για τη συλλογή ενός γλωσσικού δείγματος περιγράφονται στο κεφάλαιο 6. Υπάρχουν διάφορες πτυχές από τη συλλογή ενός γλωσσικού δείγματος που είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την αξιολόγηση των γλωσσικών λαθών :

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (20 από 30)

- Συλλέξτε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα βασισμένο σε αληθινούς διαλόγους και όχι σε φανταστικές καταστάσεις.
- Συλλέξτε ποικίλα δείγματα σε διαφορετικά πλαίσια και με διαφορετικές δραστηριότητες ώστε να αξιολογήσετε πλήρως όλες τις πτυχές της γλώσσας.
- Ζητήστε από άλλους (γονέα, σύζυγο, φίλο ή δάσκαλο) να αλληλεπιδρούν με τον εξεταζόμενο κατά την διάρκεια λήψης του δείγματος. Τα παιδιά συνήθως διαφοροποιούν τον λόγο τους ανάλογα το ακροατήριο.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (21 από 30)

- Για την ανάλυση του δείγματος, προβείτε στις ακόλουθες παρατηρήσεις αναφορικά με τις γλωσσικές λειτουργίες:
 - Μορφή της γλώσσας: Χρησιμοποιεί το παιδί κυρίως απλές λέξεις, φράσεις ή προτάσεις; Περιορίζονται στη δομή υποκείμενο – ρήμα – αντικείμενο; Παράγει το παιδί αρνητικές, ερωτηματικές και παθητικές προτάσεις; Επεκτείνει τις φράσεις του προσδιορίζοντας τα ουσιαστικά; Παράγει ρηματικές φράσεις; Υπάρχει ένδειξη ένωσης και ενσωμάτωσης;

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (22 από 30)

- Κατανόηση εννοιολογικού σκοπού: Ανταποκρίνεται το παιδί κατάλληλα στις διάφορες μορφές ερώτησης (τί, πού, πώς, γιατί, ποιος, πότε); Μπερδεύει το παιδί λέξεις από διαφορετικές σημασιολογικές κατηγορίες
- Χρήση της γλώσσας: Επιδεικνύει το παιδί ένα εύρος από διάφορες ελλεκτικές πράξεις όπως αναζήτηση πληροφοριών, βοήθειας και αντικειμένων ή παροχή πληροφοριών; Παίρνει το παιδί σειρά στις συνομιλίες; Εισάγει θέματα συζήτησης; Τα διατηρεί μετά από πολλές εναλλαγές σειράς; Προβαίνει το παιδί σε διορθώσεις στις συζητήσεις του;

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (23 από 30)

- Ρυθμός ομιλίας: Είναι ο ρυθμός ασυνήθιστα αργός ή γρήγορος; Παρατηρούνται παρατεταμένες παύσεις ανάμεσα στον φροντιστή και το ίδιο το παιδί; Παρατηρούνται παρατεταμένες παύσεις ανάμεσα στα λεγόμενα του; Χρησιμοποιεί συχνά το παιδί εμβόλιμους ήχους ή παύσεις προτού παράγει συγκεκριμένες λέξεις; Υπάρχουν συχνές αντικαταστάσεις λέξεων;
- Ακολουθίες: Συσχετίζει το παιδί τα γεγονότα σε ακολουθία βασισμένο στη σειρά που συνέβησαν; Μπορεί το παιδί να συζητήσει για το πρόσφατο παρελθόν ή να αφηγηθεί ιστορίες (Owens, 1995, σελ.76)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (24 από 30)

- Η ανάλυση ενός γλωσσικού δείγματος μπορεί να αποτελέσει μία ιδιαίτερα χρονοβόρα διαδικασία. Τα υπολογιστικά εργαλεία που παρατίθενται παρακάτω, συμβάλλουν στην αποτελεσματική ανάλυση των δειγμάτων. Ο κλινικός επίσης επωφελείται, αποθηκεύοντας τα ευρήματα ηλεκτρονικά για μελλοντική ανάκτηση.
 - Computerized Profiling (Long, Fey & Channell, 2006)
 - Systematic Analysis of Language Transcripts (SALT) (Miller, 2006)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (25 από 30)

- Η πλέον κλασική μελέτη του Roger Brown' s (1973) για 3 παιδιά προσχολικής ηλικίας – Adam, Eve και Sarah – παρείχε τα θεμέλια για την καλύτερη κατανόηση όσων αφορούν στη σχέση μεταξύ MLU και γλωσσικής ανάπτυξης. Παρόλο που η έρευνα του Brown βασίστηκε μόνο σε τρία υποκείμενα, επακόλουθες μελέτες επικύρωσαν σε μεγάλο βαθμό τα αρχικά του ευρήματα. Το MLU θεωρείται ένας έγκυρος και αξιόπιστος δείκτης της γενικής γλωσσικής ανάπτυξης (Rice, Redmond & Hoffman, 2006).

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (26 από 30)

Πίνακας 2	Στάδια Γλωσσικής Ανάπτυξης κατά Brown		
Στάδιο	Ηλικία	MLU	Γλωσσική Ανάπτυξη
I	12-26 μηνών (1:0-2:2 χρονών)	1.0 – 2.0	Πρώτες λέξεις. Γραμμικές απλές προτάσεις.
II	27-30 μηνών (2:3-2:6 χρονών)	2.0 – 2.5	Απλές γραμμικές προτάσεις με αναδυόμενα γραμματικά μορφήματα.
III	31-34 μηνών (2:7-2:10 χρονών)	2.5 – 3.0	Φράσεις ουσιαστικών και βοηθητικά ρήματα. Αναδυόμενα διαφορετικά είδη προτάσεων (π.χ. ερωτήσεις, αρνήσεις, προστακτικές).
IV	35-40 μηνών (2:11-3:4 χρονών)	3.0 – 3.75	Αναδυόμενες σύνθετες προτάσεις. Εμπλουτισμός προτάσεων με άλλα στοιχεία.
V	30-46 μηνών (3:5-3:10 χρονών)	3.75 – 4.5	Σύνθετες προτάσεις.

Πηγή: Brown (1973).

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (27 από 30)

- Χρησιμοποιώντας ένα μεγαλύτερο αριθμό μαρτύρων, οι Miller και Charman (1981) πραγματοποίησαν μια μελέτη στην οποία τα MLUs από λεκτικά δείγματα, συγκρίθηκαν με τις χρονολογικές ηλικίες των παιδιών.
- Τα συμπεράσματά τους παρουσιάζονται στον Πίνακα 3, ο οποίος συνοψίζει τα προβλεπόμενα MLUs και τις τυπικές αποκλίσεις (SDs) για παιδιά 18 μηνών έως 5 ετών.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (28 από 30)

Πίνακας 3. Αναπτυξιακές Νόρμες Μέσου Μήκους Εκφωνήματος

Ηλικία (έτος: μήνας)	Προβλεπόμενο MLU	Προβλεπόμενο MLU, 1 ΤΑ (μέσο 68%)	Προβλεπόμενο MLU, 2 ΤΑ (μέσο 95%)
1:6	1.31	0.99-1.64	0.66-1.96
1:9	1.62	1.23-2.01	0.85-2.39
2:0	1.92	1.47-2.37	1.02-2.82
2:3	2.23	1.72-2.74	1.21-3.25
2:6	2.54	1.97-3.11	1.40-3.68
2:9	2.85	2.22-3.48	1.58-4.12
3:0	3.16	2.47-3.85	1.77-4.55
3:3	3.47	2.71-4.23	1.96-4.98
3:6	3.78	2.96-4.60	2.15-5.30
3:9	4.09	3.21-4.97	2.33-5.85
4:0	4.40	3.46-5.34	2.52-6.28
4:3	4.71	3.71-5.71	2.71-6.71
4:6	5.02	3.96-6.08	2.90-7.15
4:9	5.30	4.20-6.45	3.07-7.57
5:0	5.63	4.44-6.82	3.26-8.00

Πηγή: Adapted from “The Relation Between Age and Mean Length of Utterance in Morphemes” by J.F. Miller and R. Chapman, 1981, *Journal of Speech and Hearing Research*, 24, 154-161. Copyright 1981 by the American Speech-Language-Hearing Association.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (29 από 30)

Προβαίνοντας στη Διάγνωση

- Ένα παιδί με μία γλωσσική διαταραχή θα πρέπει τυπικά να παρουσιάζει ένα ή παραπάνω από τα παρακάτω:
 - Καθυστέρηση στην έναρξη παραγωγής της γλώσσας
 - Περιορισμένο γλωσσικό επίπεδο
 - Δυσκολίες ως προς τη σύνταξη, την σημασιολογία και την μορφολογία
 - Ελλείψεις στις γνωστικές ικανότητες και Προβλήματα στο σχολείο

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στις ΑΓΔ (30 από 30)

Προβαίνοντας στη Διάγνωση

- Ένα παιδί με μία γλωσσική διαταραχή θα πρέπει τυπικά να παρουσιάζει ένα ή παραπάνω από τα παρακάτω:
 - Καθυστέρηση στην έναρξη παραγωγής της γλώσσας
 - Περιορισμένη κατανόηση της γλώσσας και Φτωχές ακουστικές ικανότητες
 - Περιορισμένες επικοινωνιακές δεξιότητες
 - Περιορισμένη ικανότητα να εξιστορούν εμπειρίες τους
 - Μια γενικά ανικανότητα να χειρίζονται σωστά τη γλώσσα

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (1 από 24)

- Υπάρχουν πολλές συμπεριφορές, οι οποίες χαρακτηρίζονται σαν μια δυσκολία ανάγνωσης, ανεξάρτητα από τον υπότυπο της.
- Χαρακτηριστικά, μία φτωχή ανάγνωση περιλαμβάνει τα εξής (στοιχεία από Berko-Gleason, 2005; Smith, et al, 2006; Vinson, 2007)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (2 από 24)

- Παρουσία προφορικής γλωσσικής διαταραχής.
- Μείωση της φωνολογικής επίγνωσης – ενημερότητας.
- Χαμηλές επιδόσεις σε ασκήσεις αναγνώρισης λέξεων.
- Δυσκολία στην ορθογραφική επεξεργασία.
- Δυσκολία στην φωνολογική αποκωδικοποίηση για την ανάγνωση νέων λέξεων.
- Δυσκολία στο να συνδέονται οι σημασίες των λέξεων, φράσεων και προτάσεων.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (3 από 24)

- Δυσκολία με την γραμματική, συμπεριλαμβανομένου της γνώσης ομαλών και ανώμαλων μορφημάτων καθώς και τη γνώση των διαφόρων δομών πρότασης.
- Δυσκολία επεξεργασίας πολύπλοκων φράσεων.
- Η υπερβολική εξάρτηση από τα συμφραζόμενα, συχνά μαντεύει αντί να αποκωδικοποιεί.
- Μειωμένο ενδιαφέρον για τη λογοτεχνία. Απογοήτευση αντί για ευχαρίστηση.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαβητισμό (4 από 24)

- Μειωμένος ποσοστό ομιλίας και αυξανόμενες παύσεις κατά τη διάρκεια της ομιλίας.
- Μειωμένο λεξιλόγιο.
- Μειωμένη κατανόηση αφηγήσεων.
- Φτωχές κοινωνικές δεξιότητες.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαβητισμό (5 από 24)

Οι Πρόωροι δείκτες μιας αναγνωστικής δυσκολίας, περιλαμβάνουν:

- Οικογενειακό ιστορικό αναγνωστικής δυσκολίας.
- Η πρώτη λέξη δεν παράχθηκε μέχρι την ηλικία των 15 μηνών.
- Οι λέξεις δεν συνδυάζονται ούτε μετά τους 24 μήνες της ηλικίας.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαβητισμό (6 από 24)

Οι Πρόωροι δείκτες μιας αναγνωστικής δυσκολίας, περιλαμβάνουν:

- Δυσκολία στην εκφορά λέξεων μετά τα 6 έτη.
- Ανεπαρκής μνήμη και ευαισθητοποίηση, για ποιήματα κατά τη διάρκεια της προσχολικής ηλικίας.
- Αδυναμία στο να τεμαχίζει λέξεις σε συλλαβές μετά την ηλικία των 5 (Shaywitz, 2003)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (7 από 24)

- Θα πρέπει η αξιολόγηση να γίνεται στα μέτρα του κάθε παιδιού και ως προς τα:
 - Φωνολογική ενημερότητα
 - Ταχεία κατονομασία των γραμμάτων, αριθμών, και αντικειμένων.
 - Ενημερότητα αποτύπωσης – print awareness – (Goldsworthy, 2003)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (8 από 24)

- Κατά την αξιολόγηση μιας πιθανής αναγνωστικής διαταραχής, ελέγχονται όλες οι πτυχές της γλώσσας, με ιδιαίτερη έμφαση στα:
 - Φωνολογική ενημερότητα
 - Ροή λόγου
 - Γνώση Αφηγηματικής Σχηματοποίησης

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (9 από 24)

- Το πιο χαρακτηριστικό στοιχείο της δυσκολίας της ανάγνωσης, είναι η φτωχή φωνολογική ενημερότητα, η οποία εκδηλώνεται σαν μια αδυναμία προσδιορισμού και συνδυασμού μεμονωμένων φωνημάτων σε λέξεις. Η Vinson (2001, 2007) συνιστά αυτές τις εκτιμήσεις, κατά την αξιολόγηση των φωνημικών γνώσεων.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαβητισμό (10 από 24)

- Φωνολογικός διαχωρισμός (ακουστική διαφοροποίηση): Μπορεί το παιδί να κάνει φωνητική καταμέτρηση σε μια λέξη. Διαγράφει ή προσθέτει ήχους στις λέξεις. Μετεγκαθιστά φωνήματα στις λέξεις.
- Σύνθεση φωνημάτων (ανάμειξη ήχων): Μπορεί το παιδί να συνδυάσει ήχους, που παρουσιάζονται μεμονωμένοι, και να σχηματίσει μία λέξη;
- Σύγκριση ήχου: Μπορεί το παιδί συγκρίνει τους ήχους των διαφόρων λέξεων.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαβητισμό (11 από 24)

Ροή των λέξεων

- Μια άλλη ισχυρή ένδειξη ανικανότητας στη ροή της ανάγνωση μιας λέξης, αλλιώς ονομάζεται και γρήγορη δεξιότητα κατονομασίας. Η ροή των λέξεων είναι μια δυνατότητα γρήγορης κατονομασίας συμβόλων, λέξεων, ή εικόνων. Αυτή η διάκριση των δεξιοτήτων είναι με βάση την ταχύτητα, όχι την ακρίβεια. Άτομα με φτωχή ανάγνωση είναι συνήθως σε θέση να ονομάζουν σύμβολα, λέξεις και εικόνες με ακρίβεια, αλλά είναι χαρακτηριστικά πιο αργοί από άτομα με τυπικές αναγνωστικές δεξιότητες.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (12 από 24)

Πίνακας 4. Λίστα με σταθμισμένα τεστ (για την αγγλική γλώσσα)

Τεστ	Αναφορά	Ηλικία	Τάξη	Τομείς Αξιολόγησης
Assessment of Literacy and Language (ALL)	Lombardino, Lieberman, & Brown (2005)	3:0 – 6:0	Προσχολική Ηλικία – 1 ^η τάξη	Φωνολογική ενημερότητα. Ακουστική και γλωσσική κατανόηση. Σύνταξη, Σημασιολογία. Φωνολογία. Τυποποιημένες έννοιες

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (13 από 24)

Πίνακας 4. Λίστα με σταθμισμένα τεστ (για την αγγλική γλώσσα) (συνέχεια)

Τεστ	Αναφορά	Ηλικία	Τάξη	Τομείς Αξιολόγησης
Comprehensive Test of Phonological Processing (CTOPP)	Wagner, Torgesen, & Rashotte (1999)	5:0 – 24:11	Νηπιαγωγείο- Απόφοιτος	Φωνολογική ενημερότητα. Γρήγορη κατονομασία. Φωνολογική βραχυπρόθεσμη μνήμη.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (14 από 24)

Πίνακας 4. Λίστα με σταθμισμένα τεστ (για την αγγλική γλώσσα) (συνέχεια)

Τεστ	Αναφορά	Ηλικία	Τάξη	Τομείς Αξιολόγησης
Gray Diagnostic Reading Tests (GDRT-2)	Bryant, Wiederholt, & Bryant (2004)	6:0 – 13:11	1 ^η – 8 ^η τάξη	Κατονομασία γραμμάτων /λέξεων. Φωνολογική ανάλυση. Αναγνωστικό και ακουστικό λεξιλόγιο. Σημασιολογική ανάγνωση. Φωνολογική ενημερότητα.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (15 από 24)

Πίνακας 4. Λίστα με σταθμισμένα τεστ (για την αγγλική γλώσσα) (συνέχεια)

Τεστ	Αναφορά	Ηλικία	Τάξη	Τομείς Αξιολόγησης
Gray Oral Reading Tests (GORT-4)	Wiederholt & Bryant (2001)	6:0 – 18:11	1 ^η – 12 ^η τάξη	Γλωσσική εκτίμηση. Ακρίβεια. Ροή. Κατανόηση προφορικής ανάγνωσης.
Gray Silent Reading Tests (GSRT)	Wiederholt & Blalock (2000)	7:0 – 25:11	2 ^α ταξη- Απόφοιτος	Κατανόηση μη λεκτικής ανάγνωσης

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (16 από 24)

Πίνακας 4. Λίστα με σταθμισμένα τεστ (για την αγγλική γλώσσα) (συνέχεια)

Τεστ	Αναφορά	Ηλικία	Τάξη	Τομείς Αξιολόγησης
Lindamood Auditory Conceptualization Test (LAC-3) Phonological Abilities Test (PAT)	Lindamood & Lindamood (2004)	5:0 -8:11	Νηπιαγωγίο- 3 ^η τάξη	Φωνολογική ενημερότητα
	Muter, Hulme, & Snowling (1997)	5:0 -7:11 (norms for age 4)	Νηπιαγωγίο- 2 ^α τάξη	Φωνολογική ενημερότητα. Γρήγορη κατονομασία.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (17 από 24)

Πίνακας 4. Λίστα με σταθμισμένα τεστ (για την αγγλική γλώσσα) (συνέχεια)

Τεστ	Αναφορά	Ηλικία	Τάξη	Τομείς Αξιολόγησης
Test of Auditory Processing Skills (TAPS-3)	Martin & Brownell (2005)	4:0 – 18:11	Πεσοσχολική Ηλικία – 12 ^η τάξη	Φωνολογική ενημερότητα. Ακουστική μνήμη. Ακουστική αλληλουχία.
Test of Phonological Awareness	Newcomer & Barenbaum (2003)	5:0 – 10:11	Νηπιαγωγείο- 5 ^η τάξη	Φωνολογική ενημερότητα

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (18 από 24)

Πίνακας 4. Λίστα με σταθμισμένα τεστ (για την αγγλική γλώσσα) (συνέχεια)

Τεστ	Αναφορά	Ηλικία	Τάξη	Τομείς Αξιολόγησης
Test of Phonological Awareness Second Edition: Plus (TOPA-2)	Torgesen & Bryant (2004)	5:0- 8:11	Νηπιαγωγείο- 3 ^η τάξη	Φωνολογική Ενημερότητα

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (19 από 24)

Ροή της Ανάγνωσης

- Η ροή της Ανάγνωσης μπορεί να εκτιμηθεί σε παιδιά που μπορούν να διαβάσουν μικρές παραγράφους ή και την ανάγνωση ενός μεγαλύτερου αποσπάσματος. Πρόκειται για την καταμέτρηση του μέσου αριθμού των λέξεων που ο μαθητής διαβάζει σωστά ανά λεπτό. Η κακή ροή ανάγνωσης, δείχνει πιθανά προβλήματα φωνολογικής ενημερότητας, αποκωδικοποίησης των δεξιοτήτων, κατανόησης, ή λεξιλογίου. Για να προσδιορίσετε τη ροή της λέξης για προφορικής ανάγνωση:

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαβητισμό (20 από 24)

- Μετρήστε τον αριθμό των λέξεων που έχει διαβάσει σωστά στο απόσπασμα.
- Πολλαπλασιάστε αυτόν τον αριθμό με 60.
- Προσδιορίστε τον αριθμό των δευτερολέπτων που λαμβάνονται στην ανάγνωση του αποσπάσματος.
- Διαιρέστε τον αριθμό που λαμβάνεται στο βήμα 2 με τον αριθμό που λαμβάνεται στο βήμα 3.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (21 από 24)

Πίνακας 5. 50^ο Ποσοστιαία Πρότυπα Ροής της Ανάγνωσης

Τάξη	Φθινόπωρο	Χειμώνας	Άνοιξη
1 st	-	23	53
2 st	51	72	89
3 st	71	92	107
4 st	94	112	123
5 st	110	127	139
6 st	127	140	150
7 st	128	136	150
8 st	124	146	151

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαβητισμό (22 από 24)

Γνώση της αφηγηματικής σχηματοποίησης

- Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο αξιολόγησης του αλφαβητισμού είναι η αξιολόγηση της γνώσης της αφηγηματικής σχηματοποίησης, η οποία είναι η γνώση της δομής μιας ιστορίας. Τα παιδιά με ελλιπή γνώση αφηγηματικής σχηματοποίησης δείχνουν, επίσης, φτωχή γλωσσική πολυπλοκότητα και γραπτό λόγο (Naremore, Densmore, και Harman, 2001).

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαριθμητισμό (23 από 24)

- Η αφηγηματική παραγωγή απαιτεί μια ικανότητα ταυτόχρονης ακολουθίας γεγονότων, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεξιλόγιο, ακολουθώντας τους κανόνες δομής της πρότασης, και παρουσιάζοντας μια ιστορία με σύνεση και λογική διαμόρφωση. Οι Stein και Glenn (1979) επισημαίνουν τα βασικά και δεσμευτικά στοιχεία μιας ιστορίας η ιστορία της γραμματικής. Τα στοιχεία τους είναι:
 - Σύνθεση: εισαγωγή κύριων χαρακτήρων, χρόνου, τόπου, και πλαισίου

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στον Αλφαβητισμό (24 από 24)

- Έναρξη γεγονότος: η κατάσταση ή ένα γεγονός που δημιουργεί τη σύγκρουση/διαμάχη
- Εσωτερική απόκριση: το πλαίσιο των χαρακτήρων ή η απόκριση στην εισαγωγή του γεγονότος
- Προσπάθεια: μέτρα που έχουν ληφθεί προς διευθέτηση της σύγκρουσης
- Συνέπειες: επιτυχία ή αποτυχία της προσπάθειας. Απόφαση
- Αντίδραση: αντίδραση χαρακτήρων για την απόφαση (συναισθήματα, πράξεις)

Βιβλιογραφία (1 από 11)

- Allopenna, P. D., Magnuson, J. S., & Tanenhaus, M. K. (1998). Tracking the time course of spoken word recognition using eye movements: Evidence for continuous mapping models. *Journal of Memory and Language*, *38*(4), 419-439.
- Altmann, G. (1997). *The ascent of Babel: An exploration of language, mind and understanding*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Altmann, G., & Kamide, Y. (1999). Incremental interpretation at verbs: Restricting the domain of subsequent reference. *Cognition*, *73*, 247-264.
- Altmann, G., & Steedman, M. (1988). Interaction with context during human sentence processing. *Cognition*, *30*(3), 191-238.
- Aslin, R. N. (2007). What's in a look? *Developmental Science*, *10*(1), 48-53.
- Bankson, N. W. (1990). *Bankson language test (2nd ed.)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Berko Gleason, J. (2005). *The development of language (6th ed.)*. Boston: Allyn & Bacon.
- Bernstein, D. K., and Tiegernan – Farber, E. (2002). *Language and Communication disorders in children (5th ed.)*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Bishop, D. V. M. (1997). *Uncommon understanding*. Hove, UK: Psychology Press.
- Boehm, A. E. (2001). *Boehm test of basic concepts (3rd ed.)*. New York: Psychological Corporation.

Βιβλιογραφία (2 από 11)

- Brock, J., & Nation, K. (2007, January). Contextual suppression in spoken language comprehension: Evidence from eye-tracking. *Paper presented at the Experimental Psychology Society, London.*
- Brock, J., Norbury, C. E, Einav, S., & Nation, K. (2007). Eye-movements reveal sensitivity to sentence context is associated with language ability not autism. *Manuscript submitted for publication.*
- Brown, R. (1973). *A first language: The early stages.* Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bryant, B. R., Wiederholdt, J. L., and Bryant, D. P. (2004). Gray diagnostic reading tests (2nd ed.). Austin, TX: Pro-Ed.
- Bzoch, K. R., League, R., and Brown, V. L. (2003). *Receptive-expressive emergent language scale (3rd ed.).* Austin, TX: Pro-Ed.
- Chambers, C. G., Tanenhaus, M. K., & Magnuson, J. S. (2004). Actions and affordances in syntactic ambiguity resolution. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition, 30(3), 687-696.*
- Cooper, R. M. (1974). Control of eye fixation by meaning of spoken language: New methodology for realtime investigation of speech perception, memory, and language processing. *Cognitive Psychology, 6(1), 84-107.*
- Chappel, G., and Johnson, G. (1976). Evaluation of cognitive behavior in young nonverbal children. *Language, Speech and Hearing Services in Schools, 7,17-27.*
- Coplan, J. (1993). *Early language milestone scale (2nd ed.).* Austin, TX: Pro-Ed.
- Cutler, A. (1995). Spoken word recognition and production. In J. L. Miller & P. D. Eimas (Eds.), *Handbook of perception and cognition: Vol. II. Speech, language, and communication(pp. 97- 136).* San Diego, CA: Academic Press.

Βιβλιογραφία (3 από 11)

- Dahan, D., & Gaskell, M. K. (2007). The temporal dynamics of ambiguity resolution: Evidence from spoken- word recognition. *Journal of Memory and Language*, *57*(4), 483-450.
- Dahan, D., Magnuson, J. S., Tanenhaus, M. K., & Hogan, E. M. (2001). Subcategorical mismatches and the time course of lexical access: Evidence for lexical competition. *Language and Cognitive Processes*, *75*(5-6), 507-534.
- Dahan, D., & Tanenhaus, M. K. (2004). Continuous mapping from sound to meaning in spoken language comprehension: Immediate effects of verb-based thematic constraints. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, *30*, 498-513.
- Desroches, A. S., Joanisse, M. R., & Robertson, E. K. (2006). Specific phonological impairments in dyslexia revealed by eyetracking. *Cognition*, *100*(3), B32-B42.
- Fernald, A., & Hurtado, N. (2006). Names in frames: Infants interpret words in sentence frames faster than words in isolation. *Developmental Science*, *9*(3), F33-F40.
- Fernald, A., Swingle, D., & Pinto, J. P. (2001). When half a word is enough: Infants can recognize spoken words using partial phonetic information. *Child Development*, *72*(4), 1003-1015.
- Fluharty, N. B. (2000). *Fluharty2: Fluharty preschool speech and language screening test*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Frankenburg, W. K., and Dodds, J. B. (1992). *Denver developmental screening test II (2nd ed)*. Denver: Denver Developmental Materials.

Βιβλιογραφία (4 από 11)

- Frazier, L., & Clifton, C. (1996). *Construal*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Gauthier, S. V., and Madison, C. L. (1998). *Kindergarten language screening test (2nd ed.)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Goldsworthy, C. (2003). *Developmental reading disabilities: A language-based treatment approach (2nd ed.)*. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.
- Gunning, T.G. (2006). *Assessing and correcting reading and writing difficulties (3rd ed.)*. Boston: Allyn & Bacon
- Hanna, J. E., & Tanenhaus, M. K. (2004). Pragmatic effects on reference resolution in a collaborative task: Evidence from eye movements. *Cognitive Science*, 28(1), 105-115.
- Happe, F. G. E. (1997). Central coherence and theory of mind in autism: Reading homographs in context. *British Journal of Developmental Psychology*, 15, 1-12.
- Happe, F. G. E. (1999). Autism: Cognitive deficit or cognitive style? *Trends in Cognitive Sciences*, 3(6), 216-222.
- Hasbrouck, J. E., and Tindal, G. (2006). Oral reading fluency norms: A valuable assessment tool for reading teachers. *The Reading Teacher*, 59 (7), 636-644.
- Hedge, M.N. & Maul, C.A. (2006). *Language disorders in children: An evidence-based approach to assessment and treatment*. Boston: Allyn & Bacon.
- Henderson, J. M., & Ferreira, F. (Eds.). (2004). *The interface of language, vision and action*. New York: Psychology Press.

Βιβλιογραφία (5 από 11)

- Hresko, W., Reid, D. K., and Hammill, D. (1999). *Test of early language development (3rd ed.)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Huettig, E, & Altmann, G. T. M. (2005). Word meaning and the control of eye fixation: Semantic competitor effects and the visual world paradigm. *Cognition*, *96*(1), B23-B32.
- Hughes, D., McGillivray, L., & Schmidck, M. (1997). *Guide to narrative language: Procedures for assessment*. Eau Claire, WI: Thinking Publications.
- Jolliffe, T., & Baron-Cohen, S. (1999). A test of central coherence theory. Linguistic processing in high-functioning adults with autism or Asperger syndrome: Is local coherence impaired? *Cognition*, *71*(2), 149-185.
- Jolliffe, T., & Baron-Cohen, S. (2000). Linguistic processing in high-functioning adults with autism or Asperger syndrome: Can global coherence be achieved? A further test of central coherence theory. *Psychological Medicine*, *30*, 1169-1187.
- Kamide, Y., Altmann, G. T. M., & Haywood, S. L. (2003). Prediction and thematic information in incremental sentence processing: Evidence from anticipatory eye movements. *Journal of Memory and Language*, *49*, 133-156.
- Kinzler, M. (1993). *Joliet 3-minutepreschool speech and language screen*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Lindamood, P. C., and Lindamood, P. (2004). *Lindamood auditory conceptualization test (LAC-3) (3rd ed.)*. Austin, TX: Pro-Ed.

Βιβλιογραφία (6 από 11)

- Lombardino, L. J., Lieberman, R. J. and Brown, J. C. (2005). *Assessment of literacy and language (ALL)*. San Antonio, TX: Harcourt.
- Long, S. H., Fey, M. E., and Channell, R. W. (2006). *Computerized profiling (Version 9.7.0) Computer program* available as Freeware on the internet at www.computerizedprofiling.org.
- Lopez, B., & Leekam, S. R. (2003). Do children with autism fail to process information in context? *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 44(2), 285-300.
- Lowe, M., and Costello, A. (1984). *The symbolic play test (2nd ed.)*. London: NFER-Nelson Publishing.
- Marslen-Wilson, W. D. (1987). Functional parallelism in spoken word- recognition. *Cognition*, 25, 71-102.
- Martin, N., and Brownell, R. (2005). *Test of auditory processing skills-3 (TAPS-3)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- McClelland, J. L., & Elman, J. L. (1986). The Trace Model of Speech- Perception. *Cognitive Psychology*, 18(1), 1-86.
- McLaughlin, S. (2006). *Introduction to language development. (2nd ed.)* Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.
- Miller, J. F. (2006). *Systematic analysis of language transcripts (SALT)*. Madison, WI: University of Wisconsin Language Analysis Lab.
- Miller, J. F., and Chapman, R. (1981). The relation between age and mean length of utterance in morphemes. *Journal of Speech and Hearing Research*, 24,154-161.

Βιβλιογραφία (7 από 11)

- Montgomery, J. W. (2000). Verbal working memory and sentence comprehension in children with specific language impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 43*(2), 293-308.
- Montgomery, J. W. (2006). Real-time language processing in school-age children with specific language impairment. *International Journal of Language & Communication Disorders, 41*(3), 275-291.
- Morgan, D., and Guildford, A. (1984). Adolescent language screening test (ALST). Austin, TX: Pro-Ed.
- Muter, V., Hulme, C., and Snowling, M. (1997). *Phonological abilities test (PAT)*. San Antonio, TX: Harcourt.
- Nadig, A. S., & Sedivy, J. C. (2002). Evidence of perspective-taking constraints in children's on-line reference resolution. *Psychological Science, 13*(4), 329-336.
- Naremore, R.C., Densmore, A.E., & Harman, D.R. (2001). *Assessment and treatment of school-age language disorders: A resource manual*. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.
- Nation, K., Marshall, C. M., & Altmann, G. T. M. (2003). Investigating individual differences in children's real-time sentence comprehension using language-mediated eye movements. *Journal of Experimental Child Psychology, 86*, 314-329.
- Nation, K., & Snowling, M. J. (1998). Individual differences in contextual facilitation: Evidence from dyslexia and poor reading comprehension. *Child Development, 69*(4), 996-1011.
- Nation, K., & Snowling, M. J. (1999). Developmental differences in sensitivity to semantic relations among good and poor comprehenders: Evidence from semantic priming. *Cognition, 70*(1), B1-B13.

Βιβλιογραφία (8 από 11)

- Newcomer, P., and Barenbaum, E. (2003). Test of phonological awareness skills (TOPAS). Austin, TX: Pro-Ed.Norbury, C. F. (2004). Factors supporting idiom comprehension in children with communication disorders. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 47(5), 1179-1193.
- Norbury, C. F. (2005a). Barking up the wrong tree? Lexical ambiguity resolution in children with language impairments and autistic spectrum disorders. *Journal of Experimental Child Psychology*, 90(2), 142-171.
- Norbury, C. F. (2005b). The relationship between theory of mind and etaphor: Evidence from children with language impairment and autistic spectrum disorder. *British Journal of Developmental Psychology*, 23, 383-399.
- Owens, R. E. (2004). *Language disorders: A functional approach to assessment and intervention (4th ed.)*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Owens, R. E. (1995). *Language disorders: A functional approach to assessment and intervention (2nd ed.)*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Pinker, S. (1994). *The language instinct*. New York: Penguin.
- Rayner, K. (1998). Eye movements in reading and information processing: 20 years of research. *Psychological Bulletin*, 124(3), 372-422.
- Rice, M. L., Redmond, S. M., and Hoffman, L. (2006). Mean length of utterance in children with specific language impairment and in younger control children shows concurrent validity and stable and parallel growth trajectories. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 49, 793-808.

Βιβλιογραφία (9 από 11)

- Rossetti, L. (2006). *The Rossetti infant-toddler language scale*. East Moline, IL: LinguSystems.
- Sedivy, J. C., Tanenhaus, M. K., Chambers, C. G., & Carlson, G. N. (1999). Achieving incremental semantic interpretation through contextual representation. *Cognition*, *71*(2), 109-147.
- Semel, E., Wiig, E. H., and Secord, W. (2004). *Clinical evaluation of language fundamentals (CELF-4) screening test*. New York: Psychological Corporation.
- Shaywitz, S.E. (2003). *Overcoming dyslexia: A new and complete science-based program of reading problems at any level*. New York: Alfred A. Knopf.
- Smith, A. B., Roberts, J., Smith, S. L., Locke, J. L., and Bennett, J. (2006). Reduced speaking rate as an early predictor of reading disability. *American Journal of Speech-Language Pathology*, *15*, 289-197.
- Snedeker, J., & Trueswell, J. (2003). Using prosody to avoid ambiguity: Effects of speaker awareness and referential context. *Journal of Memory and Language*, *48*(1), 103-130.
- Snedeker, J., & Trueswell, J. C. (2004). The developing constraints on parsing decisions: The role of lexical-biases and referential scenes in child and adult sentence processing. *Cognitive Psychology*, *49*(3), 238-299.
- Speech-Ease. (1985). *Speech-Ease screening inventory*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Stein, N. L., and Glenn, C. G. (1979). An analysis of story comprehension in elementary school children. In R. O. Freedle (Ed.), *Current topics in early childhood education (Vol. 2) (pp. 261-290)*. Norwood, NJ: Ablex.

Βιβλιογραφία (10 από 11)

- Swingley, D. (2005). 11-month-olds' knowledge of how familiar words sound. *Developmental Science*, 5(5), 432-443.
- Swingley, D., & Aslin, R. N. (2000). Spoken word recognition and lexical representation in very young children. *Cognition*, 76(2), 147-166.
- Tager-Flusberg, EL, & Joseph, R. M. (2003). Identifying neurocognitive phenotypes in autism. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London, Series B: Biological Sciences*, 355(1430), 303-314.
- Tanenhaus, M. K., Spivey-Knowlton, M. J, Eberhard, K. ML, & Sedivy, J. C. (1995). Integration of visual and linguistic information in spoken language comprehension. *Science*, 268 (5217), 1632-1634.
- Torgesen, J. K., and Bryant, B. R. (2004). *Test of phonological awareness-second edition: Plus (TOPA-2+)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Trueswell, J. C, Sekerina, I., Hill, N. M, & Logrip, M. L. (1999). The kindergarten-path effect: Studying on-line sentence processing in young children. *Cognition*, 73(2), 89-134.
- Tyler, L. K., & Marslen-Wilson, W. D. (1981). Children's processing of spoken language. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 20(4), 400-416.
- Vinson, B. (2001). *Essentials for speech-language pathologists*. Clifton Park, NY: Delmar Learning.
- Vinson, B. P. (2007). *Language disorders across the lifespan (2nd. ed.)*. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.

Βιβλιογραφία (11 από 11)

- Wagner, R. K., Torgesen, J. K., and Rashotte, C. A. (1999). *Comprehensive test of phonological processing (CTOPP)*. Austin: Pro-Ed.
- Weber, A., Grice, M., & Crocker, M. W. (2006). The role of prosody in the interpretation of structural ambiguities: A study of anticipatory eye movements. *Cognition*, *99*(2), B63-B72.
- Westby, C. E. (1980). Assessment of cognitive and language abilities through play. *Language, Speech and Hearing Services in Schools*, *11*, 154-168.
- Wetherby, A. M., and Prizant, B. M. (2002). *Communication and symbolic behavior scales developmental profile*. Baltimore: Brookes.
- Wiederholt, J. L., and Blalock, G. (2000). *Gray silent reading tests (GSRT)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Wiederholt, J. L., and Bryant, B. B. (2001). *Gray oral reading tests (4th ed.)(GORT-4)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Yee, E., & Sedivy, J. C. (2006). Eye movements to pictures reveal transient semantic activation during spoken word recognition. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, *32*(1), 1-14.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. Ευγενία Τόκη.
Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές.

Έκδοση: 1.0 Ιωάννινα, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO132/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κλπ., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ταφιάδης Διονύσιος
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

